

Dyslexieprotocol

Ichthus Lyceum

September 2023

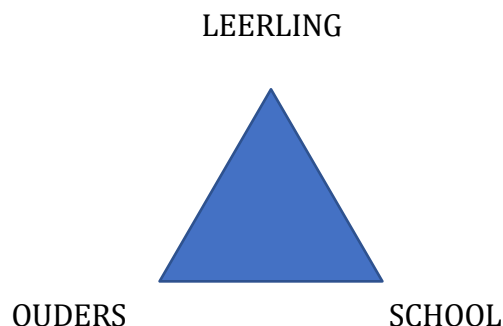
INHOUDSOPGAVE

1. Dyslexiebeleid binnen het zorgplan	3
2. Doelen en uitgangspunten van het dyslexiebeleid	4
3. De geboden ondersteuning	6
3.1 signalering en onderzoek	6
3.2 begeleiding en ondersteuning	7
3.3 organisatie en communicatie	9
4. Bijlagen	10

1. Dyslexiebeleid binnen het zorgplan

Het dyslexiebeleid op het Ichthus Lyceum valt onder de leerlingbegeleiding, zoals die is beschreven in het zorgplan. Dezelfde uitgangspunten zijn dus van toepassing.

Zo streven we naar een model van geïntegreerde begeleiding: begeleiding is geen apart, geïsoleerd systeem binnen de school, maar het is een geïntegreerd onderdeel van de organisatie. Iedereen werkt in de begeleiding met elkaar samen. Een goed dyslexiebeleid is dus niet de exclusieve zorg van de dyslexiecoördinator of het dyslexieteam. Het is de zorg van allen binnen een school. Het betekent bovendien dat de leerling zelf en ook de ouders er onderdeel van uit maken en er ook een eigen verantwoordelijkheid in hebben. Zo ontstaat de driehoek leerling-school-ouders.

We onderscheiden in de leerlingbegeleiding drie inhouds:

- Het begeleiden van leerprocessen
- Het begeleiden van studie- en beroepskeuzeprocessen
- Het begeleiden van sociaal-emotionele processen

Er is binnen school een onderscheid gemaakt in niveaus van begeleiding.

- De basisbegeleiding: dit is begeleiding die aan iedere leerling wordt geboden.
- De breedtebegeleiding: deze wordt aangeboden aan leerlingen bij wie de basisbegeleiding niet volstaat.
- De dieptebegeleiding: deze wordt aangeboden aan leerlingen bij wie de breedtebegeleiding niet volstaat en wordt verzorgd door functionarissen buiten de school.

Het dyslexiebeleid valt onder de breedtebegeleiding

2. Doelen en uitgangspunten van het dyslexiebeleid

Dyslexie is een specifieke leerstoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem in het aanleren van accuraat en vlot lezen en/of spellen op woordniveau, dat niet het gevolg is van omgevingsfactoren en/of een lichamelijke, neurologische of algemene verstandelijke beperking. (SDN, 2016)

Dyslectici hebben, zelfs als zij extra hulp krijgen, moeite met foutloos en vlot leren lezen en spellen. Ook hebben zij moeite met het leren lezen en spellen in de moderne vreemde talen en met het automatiseren van losse feiten. Ook bij andere vakken dan

de talen kunnen dyslectici problemen ervaren, omdat ook deze vakken voor een groot deel talig zijn waardoor het automatiseren ook bij deze vakken soms lastig is (denk aan bijvoorbeeld topografie bij aardrijkskunde).

Ons dyslexiebeleid is gebaseerd op en volgt het landelijke beleid ten aanzien van dyslexie dat is vastgelegd in het protocol voor het Voortgezet Onderwijs (Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, handreiking voor directie, middenmanagement en docenten, Koos Henneman, Judith Bekebrede, Albert Cox, Hedwig de Krosse, Masterplan Dyslexie, 2013)

Het doel van ons dyslexiebeleid is:

1. Dyslectische leerlingen kunnen die opleiding volgen waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn (gebaseerd op de uitslag van NIO, een IQ test, en/of CITO scores).
2. Ze kunnen omgaan met hun dyslexie.
3. Ze vergroten hun functionele lees- en schrijfvaardigheid, zo nodig met (ICT-) hulpmiddelen.

De volgende uitgangspunten zijn noodzakelijk om deze doelen te bereiken:

1. Ondersteuning vindt plaats gedurende de gehele schoolloopbaan.
2. Het gaat vaak om maatwerk. Bijna alle leerlingen met dyslexie hebben behoefte aan maatregelen op maat. De faciliteiten volgen - met uitzondering van de examentoetsen - dus ook niet per definitie die van het examenbesluit. Soms krijgt een leerling meer faciliteiten, soms minder. (N.B. Bij het examen zelf wordt het examenbesluit vanzelfsprekend wel gevolgd).

Op welke groep leerlingen richt het beleid zich? Op onze school is een leerling dyslectisch als hij of zij in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring afgegeven door een GZ-psycholoog met BIG-registratie. Bij een leerling bij wie een sterk vermoeden bestaat van dyslexie, maar bij wie het onderzoek nog loopt, kunnen al wel tijdelijke faciliteiten worden gegeven in overleg met mentor en dyslexieteam.

3. De geboden ondersteuning

3.1 Signalering en onderzoek

3.1.1 Leerlingen in de brugklas

Bij sommige leerlingen is tijdens hun basisschooltijd dyslexie vastgesteld. Zij leveren bij inschrijving op het Ichthus Lyceum een kopie van hun officiële verklaring en het onderzoeksverslag in en krijgen op basis hiervan faciliteiten waar zij gebruik van mogen maken.

Alle aanmeldingsdossiers van nieuwe brugklassers worden vóór de zomervakantie bestudeerd. De resultaten van de NIO-toets of het leerlingvolgsysteem kunnen een indicatie geven van mogelijke dyslexie. Ook worden opmerkingen van ouders en/of

leerkrachten van groep 8 gelezen. Er wordt een lijst samengesteld met leerlingen met vermoedens van dyslexie. Wanneer de leerlingen hun eerste resultaten binnen hebben en de eerste CITO in de brugklas is gemaakt, volgt in samenspraak met de mentor een uitnodiging aan de leerlingen op deze lijst voor een groepsscreening op dyslexie. Gebaseerd op de resultaten van de groepsscreening, volgt voor sommigen een uitnodiging voor een individuele screening.

Als de leerling deelneemt aan de schoolscreening zijn daar nog geen kosten aan verbonden voor de ouder. Op basis van dit onderzoek wordt aan de ouders wel of niet geadviseerd om een uitgebreider dyslexieonderzoek te doen door een GZ-psycholoog met een BIG-registratie, de enige die bevoegd is tot het afgeven van een officiële dyslexieverklaring. Dit uitgebreide dyslexieonderzoek valt wat betreft organisatie en kosten buiten de verantwoordelijkheid van de school.

3.1.2 Leerlingen in de overige leerjaren

Soms is er sprake van tussentijdse instroom (een leerling stroomt in de tweede klas of hoger in op onze school). Bij het intakegesprek wordt gevraagd naar een eventuele dyslexieverklaring en ook in het overdrachtsformulier voor de toeleverende school wordt naar dyslexie gevraagd. Het dyslexieteam neemt aan het begin van het schooljaar de dossiers van deze nieuwe leerlingen door.

Ook kan een vermoeden van dyslexie pas in een hoger leerjaar naar voren komen, bijvoorbeeld omdat een leerling de dyslexie in de eerste leerjaren met zijn of haar cognitieve vermogens heeft weten te compenseren. De mentor geeft deze vermoedens door aan het dyslexieteam. Deze bestudeert gegevens uit het leerlingendossier, info uit het basisonderwijs, studieresultaten over de verschillende klassenlagen en de daarbij geplaatste opmerkingen door docenten en mentoren. Gebaseerd hierop wordt een leerling wel of niet uitgenodigd voor een dyslexie screening.

3.2 Begeleiden en ondersteunen, faciliteiten

3.2.1 Begeleiding en ondersteuning in de klas

Vakdocenten streven ernaar maatwerk te leveren als goede begeleiders van dyslectici in de klas. Zij bespreken o.a. hoe de methode werkt, hoe huiswerk moet worden gemaakt of welke software voor het leren van woordjes of grammatica kan worden gebruikt. Uiteenlopende werkvormen en hulpmiddelen kunnen de leerling stimuleren tot een effectievere aanpak.

Voor de vakspecifieke ondersteuning voor het vak Nederlands, voor de moderne vreemde talen, voor de zaakvakken en voor de exacte vakken verwijzen we naar de samenvattingen en hoofdstukken in het landelijk protocol. (Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs, handreiking voor directie, middenmanagement en docenten, Koos Henneman, Judith Bekebrede, Albert Cox, Hedwig de Krosse, Masterplan Dyslexie, 2013)

3.2.2 Begeleiding en ondersteuning buiten de klas

De mentor is de spil in de begeleiding van de leerling, ook bij dyslexie. Dit betekent niet dat iedere mentor een expert is in dyslexie, maar het betekent wel dat iedere mentor over basiskennis beschikt om een dyslectische leerling te ondersteunen in het omgaan met de dyslexie. Indien gewenst kan de mentor een dyslexiedeskundige raadplegen.

Het dyslexieteam bestaat uit 3 dyslexiedeskundigen. In de eerste weken in de brugklas wordt kennis gemaakt met ouders en leerling en geïnventariseerd wat eerder werd ingezet en werkte. In die bijeenkomst worden het dyslexiebeleid en de faciliteiten toegelicht. De leerling wordt gedurende zijn of haar hele schoolloopbaan door het team gevolgd. De leerling of de ouders kunnen altijd per mail of persoonlijk contact zoeken met een dyslexiedeskundige wanneer ze een vraag hebben. Leerlingen kunnen bij het team terecht o.a. wanneer ze praktische tips nodig hebben voor de aanpak van hun leerwerk. Mentoren kunnen hun leerlingen met dyslexie hiernaar verwijzen.

3.2.3 Compenserende faciliteiten

Er zijn twee faciliteiten die gelden voor ALLE leerlingen met dyslexie op het Ichthus:

1. Extra tijd voor het maken van toetsen: iedere leerling met dyslexie heeft recht op 20% meer tijd. Een toets is zodanig samengesteld dat die ook voor een leerling met dyslexie binnen het lesuur te maken is. Andere leerlingen zijn eerder klaar en besteden de tijd naar inzicht van de docent. Rust wordt gewaarborgd. In de proefwerkweken zijn er speciale lokalen, waar leerlingen met dyslexie rustig gebruik kunnen maken van tijdverlenging voor de toetsen. In de bovenbouw worden schooltentamens door dyslectische leerlingen in een apart lokaal met tijdverlenging gemaakt.
2. Aanpassing van de beoordeling van spelling: Fonetisch geschreven tekst bij Moderne Vreemde Talen wordt niet fout gerekend. Bij het SE en CE krijgen dyslectische leerlingen bij het schrijven van grote stukken tekst de mogelijkheid om te werken op een laptop met spellingcorrector, ook bij Nederlands. Er geldt een maximum van het aantal te behalen punten dat afgetrokken wordt. In andere leerjaren en bij andere toetsen gebeurt dit wanneer dit nodig is en waar het organisatorisch mogelijk is.

3.2.4 Extra compenserende faciliteiten als maatwerk

De vakdocent, mentor en/of dyslexiedeskundige gaat regelmatig in gesprek met de dyslectische leerling om samen vast te stellen wat er nog nodig is bij zijn of haar vak of in het algemeen voor de betreffende leerling. Het is belangrijk dat de vakdocent en leerling evalueren wat wel en niet goed werkt. Mogelijke hulpmiddelen zijn:

- gebruik van gesproken leesboeken
- digitale, gesproken schoolboeken

- aangepaste luistertoetsen met meer tijd tussen de vraag en het antwoord
- tijdelijk gebruik van spellingkaart of regelkaarten bij proefwerken of SO's.
- gebruik van software of andere (ICT-) hulpmiddelen, zoals een laptop met spellingcorrector of daisysoftware, een laptop of iPad met Claroread of andere tekst-naar-spraak bronnen.
- faciliteiten bij toetsing en beoordeling (zoals extra tijd, de mogelijkheid van aanvullende mondelinge toetsing – wanneer er via alleen schriftelijk werk onvoldoende zicht te krijgen is op de kennis van de leerling -, aanpassing van de beoordeling van spelling)

3.2.5 Dispenserende faciliteiten

- Dyslectische leerlingen in 3 havo of 3 VWO, die aangetoond hebben ondanks inzet toch onvoldoende resultaten te halen voor Duits en Frans, kunnen een aangepast programma volgen voor deze talen. Voorwaarde is wel dat zij deze talen niet kiezen in de bovenbouw, en dat de mentor en de docenten Duits en Frans achter deze regeling staan.
- In overleg met mentor, ouders, dyslexieteam en de leerling in 3 VWO kan er besloten worden ontheffing voor Frans en Duits aan te vragen in de bovenbouw.
- Voor beide dispenserende faciliteiten moet er een formulier ondertekend worden door ouders, leerlingen en de schoolleiding (zie bijlagen)

3.2.6 Administratie

Van welke speciale faciliteiten een leerling gebruik kan én mag maken, wordt door de dyslexiedeskundige aangegeven in magister en op de Lijst Bijzondere Faciliteiten op de Drive.

3.3 Organisatie en communicatie

Drie dyslexiedeskundigen vormen samen het dyslexieteam. Er vindt op regelmatige basis teamoverleg plaats over het beleid, communicatie, scholing en individuele leerlingen.

Het dyslexieteam draagt zorg voor de professionalisering van het dyslexiebeleid, d.w.z.:

- Evalueert de diverse onderdelen van het dyslexiebeleid, brengt deze in kaart en stelt deze bij en doet hiervan verslag bij de schoolleiding (kwaliteitscontrole)
- Doet aanbevelingen over informatieoverdracht van leerlingen met dyslexie en ziet i.s.m. jlc's toe op de uitvoering ervan.
- Verzorgt de informatie naar collega's m.b.t. nieuwe ontwikkelingen op het gebied van dyslexie, peilt een eventuele scholingsbehoefte en doet verslag bij de schoolleiding.

- Woont bijeenkomsten bij die belangrijk zijn voor de verdere ontwikkeling van de leerlingbegeleiding
- Is samen met de schoolleiding eindverantwoordelijk voor het initiëren, implementeren en uitvoeren van het dyslexiebeleid
- Is eindverantwoordelijke voor de brugklasscreening
- Is eindverantwoordelijke voor de vervolgscreening

Het dyslexieteam is daarnaast verantwoordelijk voor de volgende taken:

- verzorgen van breedtebegeleiding van leerlingen op het gebied van dyslexie.
- het in het kader hiervan voeren van overleg met leerling, ouders, mentoren, vakdocenten, jlc's, en vertegenwoordigers van de breedtebegeleiding zoals, zorgteam, remedial teacher en decaan
- het op aanvraag voeren van coaching gesprekken met leerlingen met dyslexie; er wordt nadrukkelijk dus geen inhoudelijke begeleiding of remedial teaching gegeven.
- voor de start van het schooljaar de dossiers van nieuwe leerlingen doornemen op vermoedens van dyslexie/taalproblemen
- afnemen van klassikale en individuele screenings
- contact onderhouden met 03 schoolpsychologen over vervolgscreening
- begeleiding van en verantwoordelijkheid nemen voor dispensatie en aangepast programma Duits en Frans voor het derde leerjaar
- diverse administratieve taken zoals het verzorgen van mails naar ouders/leerlingen en collega's en het bijhouden van magister

Aangepast programma voor het vak Duits vanwege Dyslexie

klas 3

Heeft toestemming om een aangepast programma voor het vak Duits te volgen.

De volgende afspraken gelden hierbij:

- De lessen Duits worden volgens het rooster gevolgd.
- De leerling maakt aangepaste toetsen.
- Er komt wel een cijfer voor Duits op het rapport.
- De leerling mag het vak Duits in de bovenbouw niet meer kiezen.
- Het aangepaste programma ziet er als volgt uit:
 1. De inhoud van de lessen zal niet aangepast worden. De leerling volgt het reguliere programma wat gebaseerd is op de kerndoelen voor het vak Duits (zie bijlage).
 2. Vocabulaire woordjes worden alleen D – NL getoetst.
 3. Vocabulaire zinnen worden niet getoetst.
 4. Luistervaardigheid wordt wel getoetst.
 5. Leesvaardigheid wordt wel getoetst.
 6. De grammatica onderdelen worden wel getoetst.
 7. Er wordt de mogelijkheid geboden om de stof voor een toets te splitsen en over meerdere toets momenten te verdelen.
- Van de leerling wordt verwacht dat hij/zij zich inzet voor het vak en open staat voor hulpmiddelen.

Handtekening
Schoolleider

Handtekening
Docent Duits

Handtekening
Leerling

Handtekening
Verzorger/Ouder

.....

.....

.....

.....

Kerdoelen voor het vak Duits

- **1.** De leerling leert verder vertrouwd te raken met de klank van het Duits door veel te luisteren naar gesproken en gezongen teksten.
- **2.** De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn Duitse woordenschat.
- **3.** De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven Duitstalige teksten.
- **4.** De leerling leert in Duitstalige schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.
- **5.** De leerling leert in spreektaal anderen een beeld te geven van zijn dagelijks leven.
- **6.** De leerling leert standaardgesprekken te voeren om iets te kopen, inlichtingen te vragen en om hulp te vragen.
- **7.** De leerling leert informeel contact in het Duits te onderhouden via e-mail, brief en chatten.
- **8.** De leerling leert welke rol het Duits speelt in verschillende soorten internationale contacten.

Aangepast programma voor het vak Frans vanwege Dyslexie

klas 3

Heeft toestemming om een aangepast programma voor het vak Frans te volgen.

De volgende afspraken gelden hierbij:

- De lessen Frans worden volgens het rooster gevolgd.
- De leerling maakt aangepaste toetsen.
- Er komt wel een cijfer voor Frans op het rapport.
- De leerling mag het vak Frans in de bovenbouw niet meer kiezen.
- Het aangepaste programma ziet er als volgt uit:
 1. De inhoud van de lessen zal niet aangepast worden. De leerling volgt het reguliere programma wat gebaseerd is op de kerndoelen voor het vak Frans (zie bijlage).
 2. Vocabulaire woordjes worden alleen F – NL getoetst.
 3. Vocabulaire zinnen worden niet getoetst.
 4. Luistervaardigheid wordt wel getoetst.
 5. Leesvaardigheid wordt wel getoetst.
 6. De grammatica onderdelen worden wel getoetst.
 7. Er wordt de mogelijkheid geboden om de stof voor een toets te splitsen en over meerdere toets momenten te verdelen.
- Van de leerling wordt verwacht dat hij/zij zich inzet voor het vak en open staat voor hulpmiddelen.

Handtekening
Schoolleider

Handtekening
Docent Frans

Handtekening
Leerling

Handtekening
Verzorger/Ouder

.....

.....

.....

.....

Afspraken dispensatie Tweede Moderne Vreemde Taal

Bovenbouw VWO

Voor (naam leerling) uit klas V
is dispensatie voor de tweede moderne vreemde taal verleend in de bovenbouw van
het atheneum. Binnen het profiel CM / EM / NG / NT (omcirkelen)

zal het vervangende vak zijn:

De volgende afspraken zijn gemaakt:

- (naam leerling) komt
op grond van zijn handicap in aanmerking voor dispensatie conform artikel
26e 4 inrichtingsbesluit VWO. Ik verklaar dit artikel op grond van het dossier
en de onderbouwing door dyslexie coördinator/ trajectondersteuner van
toepassing. De mentor, jaarlaagcoördinator en decaan zijn geïnformeerd.
- Toepassing van het betreffende artikel betekent NIET dat er vrijstelling
(kwijschelding) wordt verleend van een moderne vreemde
taal. (naam leerling) zal in de Tweede Fase een ander
(examen)vak moeten kiezen met een *normatieve studielast van tenminste 440*
uren om de moderne vreemde taal te compenseren. De verantwoording voor
het volgen van het vak ligt bij de leerling.

Getekend voor akkoord

Leerling:

Ouders van de leerling:

Datum:

Getekend voor akkoord Bevoegd gezag:

Functie:

Datum: